

Sıddık (Mumcu) Bey (1882-1944)

Amasya'nın Merzifon ilçesinde 1882 yılında dünyaya gelmiştir. Sıddık Bey'in ailesi Adana'nın Ceyhan ilçesinden gelerek bölgeye yerleşmiştir. Babası Mumcuzade Ali Efendi annesi Necibe Hanım'dır. Memleketinde ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra bir süre ticaret ile meşgul olmuştur. Memuriyet hayatı, 1905 yılında Merzifon Mal Müdürlüğünde tahsildarlık görevi ile başlamıştır. 1907 yılında Köprü Maliye Tahsil memurluğuna tayin edilmiştir. 1911 yılında Havza İlçesi Mal Müdürlüğüne önce vekâleten sonra da asaleten ataması yapılmıştır. Bir yıl sonra Mecitözü Mal Müdürlüğüne görevlendirilmiştir. 1914 yılında önce Amasya sonra Tokat Özel İdare Saymanlık Müdürlüğü ile Zile Mal Müdürlüğü vazifelerinde bulunmuştur. I. Dünya Savaşı devam ederken 4 Nisan 1916 tarihinde vazifesinden istifa etmiş, savaş sonrasında 20 Şubat 1920'de Mecitözü Belediye Başkanı olmuştur. Ancak belediye başkanlığı görevi kısa sürmüştür.

Sıddık (Mumcu) Bey

Büyük Millet Meclisi için yapılan seçimlerde 89 oy alarak Çorum'dan milletvekili seçilmiş, 23 Nisan 1920'de Meclisin açılışında hazır bulunmuştur. Mecliste birinci grup üyesiydi. Bütçe, İktisat, İrsat, Maliye, Mali Kanunlar, Tapu ve Kadastro komisyonlarında görev almış ve III. toplantı yılında İktisat Komisyonu'nun kâtipliği görevini de yürütmüştür. Ayrıca 4 Aralık 1920 tarihinde Diyarbakır İstiklal Mahkemesi Üyeliğine görevlendirilmiştir. Birinci Dönem T.B.M.M. Milletvekillerinin Gelecekte Beklentileri Anketi'ne katılmış, ülkede tam anlamıyla bir ilerleme sağlanmasını üç noktada; "ahlakta, bilim ve kültürde devrim ve mezhep çatışmasının kökten çözümü" görmüştür. Vatanın en önemli sorunlarının da bu üç noktadan kaynaklandığını ve ulusal bağımsızlık savaşının neticelerinin daha verimli olmasının bu konularda tam anlamıyla bir iyileştirme yapılmasına bağlı olduğunu düşünmüştür.

Meclisin çalışma sistemine dair; Mebusan Meclisi'nde uygulanan Nizamname-i Dâhili'nin aynen kabul edilmesi ve uyumlu, düzenli çalışabilmesi için de encümenlerin teşkil edilmesine dair iki önerge verdiği görülmektedir. Mecliste oturumlarda çok fazla söz almamış, hem seçim bölgesi içerisinde yer alan hem de eski belediye başkanı olduğu Mecitözü kazasının, nahiyeye çevrilmesine dair kanun layihasının birinci maddesine itiraz ederek haklarını savunmuştur. Çorum'un kazaları arasında Mecitözü'nün iktisaden ve idareten önemli bir yere sahip olduğunu bu nedenle de kaza olarak kalması gerektiğini belirterek maddenin değiştirilmesine dair tavrını vermiştir. Bunun üzerine kanun layihası tekrar Dâhiliye Encümeni'ne gönderilmiştir. Ayrıca 1922 yılında, Mecitözü'nde inşa edilen Medrese-i İlmiye için gerekli olan keresteyi satın alarak Çorum'a getirmiştir.

Milletvekilliği sona erdikten sonra 1923 yılında Mecitözü'ne geri dönerek ziraat ile meşgul olmuştur. Fakat zirai hayatta yaşanan bazı salgın hastalıklar nedeniyle ekonomik olarak zarara uğramış, Konya'ya gitmiş ve İlgin Özel İdare

Saymanlık Memurluğu'nda görev almıştır. Ancak mali durumunun ciddi anlamda bozulmuş, 1940 yılında birkaç kez yardım için Cumhuriyet Halk Partisi'ne başvuruda bulunmuştur. Başvurusunda memur maaşının dörtte birinin borçlarına kesildiğini, emekli maaşı olmadığını ve dokuz nüfusa bakmakta güçlük çektiğini belirtmiştir. Yardım talebi kabul edilmiş ve aylık 50 lira para yardımı yapılmaya başlanmıştır. Sağlık sorunları nedeniyle 1943 yılında işinden ayrılmış, İstanbul'da 15 Aralık 1944'de vefat etmiştir.

Hatice YILDIRIM

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

BCA, 490.01. 517.2077.4.

BCA, 490.01. 519.2084.2.

TBMM Arşivi, Tercüme-i Hal Kağıdı, No:104.

ESGMA, Tasnif No:VH.000.165.

Resmi Yayınlar

Birinci Dönem Meclis Albümü 1920-1923, (Yay. Haz.) Orhan Özdil ve Murat Babuçoğlu, TBMM Yayınları, Ankara 2022.

Çorum İl Yıllığı 1967, Ankara Bilgi Basımevi, 1968.

Çorum İl Yıllığı 1973.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi**, Milli Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923, C.III, TBMM Yayınları, Ankara 1995.

İlk Meclis, Birinci Dönem TBMM Milletvekillerinin Gelecekte Beklentileri Anketi,

TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu, Ankara 2004.

TBMM Albümü 1920-2010 (1. Cilt 1920-1950), (Ed.) Sema Yıldırım ve Behçet Kemal Zeynel, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, No.1, Ankara 2010.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I.

Telif, Tetkik Eserler

DEMİREL, Ahmet, Birinci Meclis'te Muhalefet İkinci Grup, İletişim Yayınları, İstanbul 2003.

ERTAN, Ayfer, Millî Mücadele Döneminde Çorum ve Çevresi, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Çorum 2008.

GÜLEN, Tuğba, İki Dünya Savaşı Arasında (1918-1939) Çorum'da İz Bırakanlar, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Çorum 2015.

OZULU, Abdülkadir, Çorum Gazetesi Çevirileri 1921-1925, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Çorum 2008.

SABUNCUOĞLU M.İhsan, Çorum Tarihine Ait Derlemelerim I-II-III Kısım, Kardeş Matbaası, Çorum 1971-1973.

TEKELİ İlhan, “Mütareke ve Kurtuluş Savaşında Çorum”, Çorum Tarihi, 5. Hitit Festival Komitesi, Yay. Haz: Mustafa Ercan-İrfan Yiğit, Çorum Belediyesi Kültür Yayını, Çorum 2015.

YILDIRIM, Hatice, I. ve II. Dönem TBMM Çorum Milletvekilleri (Biyografileri ve Faaliyetleri), Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya 2008.

10/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/siddik-mumcu-bey-1882-1944/?pdf=7722> adresinden erişilmiştir